

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság“, főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegű külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 Nyilttör sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intőzendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A zsidó vallás egyenjogúsága.

Arad, márczius 3.

(b.) Köztudomás szerint Magyarország katolikus főpapjai ez idő szerint a felett tanakodnak, miképen lehetne a kormány által felvetett s az egész ország közvéleménye által helyeselt korszerű egyházpolitikai kérdéseket, melyeknek megoldását már a törvényhatóságok is sürgetik, leszorítani a napirendről, vagy ha ez nem sikerülne, legalább annyira megerősíteni, hogy azok ne az ország javára, hanem a papság s a vatikán hatalmi érdekeinek megfelelőleg oldassanak meg. E célból három feliratot is szerkesztenek, egyet a pápához, egyet a magyar királyhoz, egyet pedig a kormányhoz intézve.

Hasonló eljárásra példát hazánk történetében hasztalan keresünk. Szeretnők tudni, mi köze van Magyarországnak belügyeibe enn y i r e beavatkozni a pápának, mi jogon, mi alapon okvetlenkedik a főpapság? Ki hatalmazta fel őket, hogy oly dologban, mely kizárólag az országra tartozik, külhatalmassághoz forduljanak s annak beavatkozását igénybe vegyék? Ezen eljárás önmagában elég ok arra, hogy a nemzet végre sarkára álljon s tiltakozzék az ily törvénytelen, hazafiatal viselkedés ellen. Vajjon azt a nagy vagyont, mely a püspökök kezeiben van, Rómától, a pápától kapták-e, hogy annak járszalagán mozognak? Magyarország kegyeiből élvezik az impozans javakat s magatartásuk által — csekély kivétellel — mégis érdemtelenné teszik magukat e kegyre.

A központi hazai lapok értesítése szerint a konferencián sorra vették a fennforgó kérdéseket s ezek közt a zsidó vallás egyenjogúsága került először napirendre. A tanakodó főpapok az egyenjogúsítás egy részét nem ellenzik, de tiltakoznak az ellen, hogy a keresztény vallásról zsidó vallásra is át lehessen térni. E tiltakozást azzal indokolják, hogy a zsidó vallás nemzeti vallás, a ki arra áttér, annak okvetlen bele kell olvadnia a zsidó nemzetségbe, a mit ők meg nem engedhetnek, félve, hogy így a lélekvásárlás nem sikerül.

Ezen okoskodás inkább illenek véleményünk szerint a görög keleti vallásra, mint a zsidóra, mert minden művelt ember tudja, hogy tulajdonképpen zsidó nemzet nincsen, zsidóállamot hiában keresünk, mivel a régi zsidó nemzet tagjai szét vannak szórva a világ minden részébe. Fajuk jellegét megtartották ugyan, de ezt nem annyira maguknak, mint inkább a viszonyoknak tulajdoníthatják. Ha eddigi elnyomott helyzetükből ki fognak bontakozni, a faji jelleg is megszűnik.

A zsidóság minden országban azon

nemzethez tartozónak számítja magát, a hol lakik, a hol született. Nincs tehát zsidó nemzet, csak zsidó vallás, Mózes vallás. Ez pedig semmi esetre sem elegendő ok arra, hogy vallásuktól az egyenjogúság megtagadtassék s hogy tovább is ki legyenek zárva a magyar nemzet testéből, melyhez tartozónak vallják magukat. Nem pedig különösen azért, mert az ifjabb nemzedék már annyira magyar, hogy sok közülök a német nyelvet töredeztve beszéli.

A zsidóság ellen legfeljebb azt lehetne felróni hibául, hogy még ma is, dacára magyarságának, nagy része ragaszkodik a II. József császár által reája erőszakolt német nevekhez. Másodsor, hogy sokan vannak közülök, a kik tisztán tudnak ugyan magyarul beszélni, de társalgási nyelvül mégis a németet használják s végül, hogy a magyar közművelődési intézetek felvirágoztatásához ugyszólván semmivel sem járulnak. Megvalljuk, e téren több buzgóságot, több áldozatkészséget várunk tőlük. Hiszszük, hogy a zsidó vallás egyenjogúsítása után mindezek gyökeresen megváltoznak s a magyar zsidóság velünk egy testté olvadva küzd a haza, a nemzet boldogulásán.

Belföld.

Egyházpolitika.

A vallás- és közoktatásügyi költségvetés képviselőházi tárgyalásának sulypontja a pártok eddigi diszpozíciói szerint a kath. autonómia kérdése fog esni. Mint tudva van, e kérdésre vonatkozólag egy kath. képviselőből értekezlet határozati javaslatot állapított meg, a mely felhívja a kormányt, hogy a katolikus autonómia szervező kongresszusának egy év alatti leendő egybehívására tegye meg a szükséges intézkedéseket. A kormány, melylyel előzetesen e határozati javaslatot, a határidőnek benne foglalt megszámlálásával nem találta azt elfogadhatónak. Ennek dacára a kultusz-kölségvetés tárgyalásának során betérjesztik e javaslatot s előrelátható, hogy csatlakozni fog hozzá az ellenzéki pártokon kívül a szabadelvűpártnak is. A szóban forgó, látszólag egészen egyszerű és igénytelen javaslat sokaknál azért találkozik ellenzéssel, mert tartani lehet attól, hogy az egyévi határidőn belül egybehívandó kongresszust gőczpontjává tenné a kormány egyházpolitikai programja elleni támadásoknak az eszközeiben, egyáltalán nem válogatós ultramontán agitáció.

A házassági jog.

A házassági jog kodifikációja tárgyában összehívott szaktanácskozmány tegnap délután folytatva tanácskozásait az igazságügyminiszter elnökelete alatt.

Az izgatás.

— Három argumentum. —

Eppen tegnap irtuk meg, hogy az aradmegyei Uj-Szent-Anna községben miként izgatnak a polgári házasság ellen s ho-

gyan készül Wittman János orsz. képviselőhöz a petíció.

Hogy milyen fegyverekkel küzd az ultramontánizmus, arra nézve most Somogyból a következőket írják:

Hogy a népet a polgári házasság ellen izgassák s hogy a protestánsokat is, különösen az evangélikus földmives polgárságot is a polgári házasság és a kormány egyházpolitikája ellen ingereljük, a nép között azon híreket terjesztik az aláírási iv hordásánál, hogy ezután a házasulandó pároknak nem szabad a templomban a pap előtt megesküdniök, hanem a községi jegyzők előtt megesküdni.

A ki pedig ismeri a somogyi parasztságot, az azt is tudja, hogy azelőtt sok helyen mily népszerűtlen a fősolgabírák korlátlan kandidációja folytán reája tukmált községi jegyző.

Az evangélikus nép jellemvonása az egyházias érzület, papjai irányában való ragaszkodás, ezekre nézve nincs valami rémitőbb gondolat, hogy ők tartoznak a katolikus vagy kálvinista jegyzők előtt megesküdni.

A somogyi protestáns papság a kormány egyházpolitikájának híve s azért a hol értesülnek a somogyi balpárti érzelmű nép között titokban meghozatott aláírási ivék körzéséről, igyekeznek a népet felvilágosítani, hogy jóhiszeműségével és vallásos érzületével galádul visszaélnek.

A másik izgatási eszköz az, hogy az állami anyakönyvvezetés hatmillióba fog kerülni s az adók újra fölemeltetnek s a jegyzők az anyakönyvi kivonatokért majd nagy taxákat követelnek.

A legkülönösebb izgatási eszköz a harmadik, mely a következő:

„Az egész ország 6 kerületre osztatik fel — úgy szólanak — s a mely kerületben több a katolikus, az ott lakó protestánsoknak mind katolikusokká, ahol pedig több a protestáns, ott katolikusoknak kell protestánsokká lenni (!)“

Igy folyik az ultramontánok izgatása; jel-szavuk: a cél szentesíti az eszközöket.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása. —

— márczius 3.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Schóber Ernő, Josipovich Géza, Horváth Adám.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Bethlen András gr., Josipovich Imre.

Felolvasták és hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket. — Kiadják az illető bizottságoknak.

Következett

a földmívelési tärca.

A vissza bályozás tételének folytatólagos tárgyalásánál

Földváry Miklós elismeri, hogy a miniszter sokat megtesz az árvizpusztította vidékek érdekében, de már megérkezettnek látja az időt arra, hogy az árvizpusztítások elejét vevő végleges intézkedéseket tegyenek. Mindenekelőtt utal a Csejelsziget sanyaru helyzetére,

melyet évről-évre sujt a veszedelem, s amelynek ármentesítésére okvetlenül és halaszthatlanul szükség van. Ezt ajánlja különösen a miniszter figyelmébe. (Helyeslés.)

Endrey Gyula a vízjogi törvénynek tudja be, hogy pl. Makót is bevonják a Maros ármentesítésébe. Ugyanazon a vidéken több más helyen is hasonló anomaliák uralkodnak. Kifogásolja, hogy a miniszteri biztosok az ármentesítő társulatok autonóm jogait gyakorolják. És ez eset fordul elő lépten-nyomon és különösen helytelen, hogy főispánokat neveznek ki miniszteri biztosokul, akik aztán a hetedik vármegyéből igazgatják a vízszabályozást, minden arra való kvalifikáció nélkül. Ez az eset forog fenn a szőlő kerületében lévő Százrész szabályozásánál is.

Perczel Benő a Közép-Duna szabályozása érdekében szólal föl. Felesleges rámutatni azokra a csapásokra, melyeket a szabályozatlan Duna középső része csak most is ott a lakosságra zúdított. A Duna Gerjéntől nyolcz kilométeren végig kilépett medréről és négy napon át mosta a vidéket. Magának Gerjének 500 lakóházából, a templomot nem számítva, kettő áll. Ez illusztrálja a csapást leginkább. Maga és több képviselőtársa nevében határozati javaslatot nyújt be, melynek értelmében a Duna említett részében a szabályozást mentől hamarabb megkezdjék és befejezzék. (Helyeslés.)

Thold Dániel felhívja a miniszter figyelmét a soroksári Duna-ágra, amelynek rendezését már nagy idők óta ígérik, de amely még most is a régi veszedelmes állapotban van. Sürgős már annak is a szabályozása, mert ha tovább halasztják, annak a környéknek teljes tönkremenését helyezik kilátásba. Most 3 milliót vesz föl a miniszter szabályozására: jó lesz ebből valamit a soroksári Duna-ágra fordítani. (Helyeslés balfelől.)

Kende Mihály ungvári vízszabályozási bajokat panaszol fel. A Latorcza rakoncátlankodásával az állami közegek jobbadán nem törődnek; azt mondják, hogy az az érdekeltség dolga. De ki az az érdekeltség? A folyó négy megyének határára foly végig s egyik megye a másikra tolja az érdekeltség dolgát. Maga a szegény lakosság pedig szenved s ha tönkre nem akar menni, a rakoncátlan folyó elől elmenekül annak mentéről. Ajánlja ezt az ügyet a miniszter figyelmébe. (Helyeslés.)

Boda Vilmos támogatja Perczel Dező határozati javaslatát.

Busbach Péter hasonlóképp Perczel javaslata mellett foglal állást s maga is nagyon sürgősnek tartja a Közép-Duna szabályozását, mely a legderekabb népre van a legnagyobb veszedelemmel.

Kun Miklós a legmelegebben ajánlja Perczel indítványát a miniszter figyelmébe.

Bethlen András gr. utal arra, hogy a kormány eddig 60 milliónál többet fordított vízszabályozásra, tehát nem áll a vád, hogy a kormány nem teljesíti kötelességét. A kormány még 1894-ben felveszi a szabályozási kölcsönt s akkor hozzá látnak a végleges szabályozá-

sokhoz. Perczel javaslatához szívesen járul; Kende vádjával szemben, melylyel a miniszter közegeit illeti, védelmébe veszi a közegeket, kérve Kende, hogy panaszával és javaslataival közvetlenül forduljon hozzá. Papp tegnap beterjesztett határozati javaslatát nem fogadhatja el, mert az összefügg később megoldandó kérdésekkel, amelyeknek így nem lehet elébe vágni. A többi felszólalásra megnyugtató feleleteket ad.

A tételt és Perczel Dező határozati javaslatát elfogadták, ellenben a Papp Elekét elvetették.

Papp Géza a kulturmérnöki intézmény érdekében szólva elismeréssel szól a miniszterről, aki ezt az intézményt olyan kiváló gondban részesíti. Ennek az intézménynek áldásos voltáról mindenki csak hálással emlékezik. Tévesnek tartja Terényi Lajos azon álláspontját, amelyből azt kívánja, hogy a belvízszabályozást az ármentesítő társulatok ügykörébe utalják. Még azt kéri, hogy a miniszter vizsgálja meg a magyaróvári gazdasági akadémia vizsgálati szabályzatát. (Helyeslés.)

A tételt megszavazták.

Lukács Gyula az átmeneti kiadásoknál felhívja a miniszter figyelmét egy olasz filoxera elleni szerre, amelyet az olasz lapok nagyon dicsérnek. Jó volna, ha a szakemberekkel kísértetné figyelemmel ezt a dolgot.

Bethlen András gr. kijelenti, hogy a kísérletet el fogja rendelni.

Atzél Péter: Határozati javaslatot terjeszt be, mely a következőképp hangzik:

Utastassa a ház földmívelési minisztert hogy

1. lehető rövid idő alatt iparkodjék Magyarország és társországi szőlőterületének falaját az amerikai szőlővesszők adaptációja szempontjából vegyelemesíteni; (helyeslés balfelől.)

2. a fentjelzett célból a heterogen szőlőterületeken kísérleti telepek létesítését előmozdítani;

3. az oltványok nagy mértékben való előállítására céljából akár évi segélyezés — akár egyszer s mindenkorra kamat nélküli kölcsönökkel oltványtelepek létesítésére egyeseket, akár pedig városokat vagy gazdasági egyesületeket buzdítani s e célra a jövő évi költségvetésben 500,000 frtot előirányozni (Helyeslés balfelől); végre

4. akár egy gazdasági bank létesítésével, akár más módon oda hatni, hogy a filloxera által elpusztult szőlőtulajdonosok alkalmas kölcsönök által a rekonstrukcióban segítszessenek.

Péchy Tamás: Örömmel járul Atzél Péter indítványához. A kormány tagadhatatlanul tett e téren, de a kísérletek eredményre nem vezetett. Újból elfogadásra ajánlja Atzél indítványát.

Eötvös Károly azt indítványozza, hogy a homokterületeken szőlőkultúrát létesítő gazdák kapjanak ingyen szőlővesszőt. (Helyeslés balfelől.)

Károlyi Károly gr.: A szövetkezesek segíthetnének a bajon s ezért ajánlja, hogy a

kormány támogassa a szövetkezesek szervezését.

Dániel Ernő: Kéri, hogy a határozati javaslatot ne fogadja el a ház vagy legalább azt a részét nem, mely már a jövő évi budgetben kér messzemenő intézkedéseket.

Wekerle miniszterelnök: Kifejti a kormány álláspontját a határozati javaslattal szemben. A mit kormány megtehetett, mindent megtett arra, hogy a megmaradt drága fajokat megtartsa s a kipusztított területeket amerikai vesszőkkel ültesse be. A homokterületen ültetett szőlőknek adómentesség adatott. A homokterületeken addig ment a kormány, hogy az elpusztított területek szomszédságában új szőlőtelepeket létesített, hogy a kenyérvesztett munkásoknak keresetük legyen. Gondoskodni fog a kormány, hogy a szőlőterületeknek is adassék kölcsön épp úgy, mint a külföldön. De hogy erre a célra egy külön bank létesüljön, az célra nem vezet. A mit a határozati javaslat kíván, hogy szőlőmintatelepek létesíttessenek, a kormány elfogadja. De utasítást elfogadni arra nézve, hogy a szőlőtelepek létesítésére 500,000 frt külön kölcsön vétessék fel, czélszerűnek nem tartja. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: Atzél határozati javaslatát pontonkiut bocsájtja szavazásra.

A ház nagy többsége a javaslat első pontját elveti, a második pontot egyhangulag elfogadja, a harmadik pont, minthogy ezt Atzél Péter visszavonta, nem kerül szavazásra, a negyedik pontot nagy többséggel elvetették.

Az átmeneti kiadások tételénél

Mérey Lajos egy speciális esetre hívja fel a minisztert. Arra, hogy az állati beoltásokért díjat követeltek.

A tételt elfogadták.

Sztáray István gr.: A kivándorlás ügyében szőlő. Nem régen arra kérte a belügyminisztert, hogy a kivándorlást rendes utra terelje s most meg a földmívelési minisztert kéri, tegyen meg minden lehetőt a baj sanálására. A képviselők nagy része károsnak tartja a kivándorlást, de ez a nézet csak a földbirtokos osztály nézete lehet. De itt nem a földbirtokos helyzetének sanálásáról, hanem arról van szó, hogy a munkáskezek munkát kapjanak. (Helyeslés.) Az amerikai kivándorlás sokszor inkább előnyére, mint hátrányára van a kivándorlóknak.

Az ülés végéről távirati rovatunkban adunk tudósítást.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 764.4 mm., délután 2 órakor 762.7 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 7.0, délután 2 órakor C° + 9.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2, délután 2 órakor N. 1. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 4. —

Borus. — Szeles. — Eső. — Hőszűnyedés.

T Á R C Z A.

— Márczius 4. —

A paradicsom.

(Operette 1 felvonásban. Zenéjét szerette: Barna Izsó, szövegét: Gárdonyi Géza. Az aradi színpadon először adatik 1893. márczius 4-én.)

Nem első operettje az aradi színház zseniális karmesterének, Barna Izsónak a ma színpadra kerülő „Paradicsom”. A budapesti népszínházban még csak májusban fogják adni, eddig Szegeden látták csupán s ott nagy elismeréssel adóztak úgy az ügyes zeneirónak, mint Gárdonyi kaczagató librettójának.

A mi a zenét illeti, az pompás, kedves, színes és csillogó, lágy és behízogó, tele könnyed poézissal. Hivatva van arra, hogy elbájolja a publikumot. Valószínű, hogy néhány előadás után, dudolni fogják az utózákon is és werklin fogja elérni a halálát. Van benne francziás könnyedség, olasz dallamoság és magyar íz; de van benne ügyesen tartott reminiscenzencia is. Magáért a zenéért is nagyon érdemes megnézni a „Paradicsom”-ot. Sikertült a hangszereles. Van egy bájos kerिंगője, duettje, tercettje, himnusza s barcarolen-szerű dala. Igen sikerült az ouverture is. Szép száma van a kúrtnek s bájosak a vonós hangszerek számai.

Es most jön a librettó: a Gárdonyi érde-

kes, invenczióval telt, tulmerész írói egyéniségének ermeke. Sok íz, sok élcz, sok kaczagató van e librettóban. Hanem egy kicsit félős az egész poéma. Mikor az ember már nagyon is fölvidul: egyszer csak megfagy az ajkán a kaczag. Bármennyire emanczipált legyen is az ember: mégis, hiába, olyatén kifigurázása a bibliai mythosznak, aminőt a görög mythosz operettjeinél láttunk, kissé kellemetlenül érint, mert a bibliai mythosz figurája a hitet támadja meg. Az operette alapgondolata kétségtelenül zseniális, de színrehozatala annyira merész, hogy fölöttébb alapos kételyt támaszt bennünk az iránt: vajjon a bibliát egyáltalán lehet-e az operette bohóc köpenyébe öltöztetni? Ha a mai előadás közönsége akceptálni fogja a szöveget: akkor a „Paradicsom”-nak rendkívül fényes sikerét fogja jelenteni.

A librettóból itt közlünk egy részletet.

Adám.

(A teremtés pillanatában megrázkódik, s az agyag-halomról lelép.)

Vagyok . . . Minő tűz árad, ömledez
Itt bennem itt, . . . az élet lángja ez!
Minő édes a lég besziva mélyen!
Mi szép a fény, mely előmlik a téren.
Köszöntlek égből hulló fényzőn!
Köszöntlek nap! élet! kéj és öröm!
Mi szép vagy föld, gazdag szülőanyám!

Ezer virágszettel nézel szeretve rám:
Fölém hajolva gyöngye lombkarokkal
Suttogja ajkad mennyire szeretsz,
Es elboritva lágyan csókjaiddal,
Az arnynyal engem gyöngéden befedsz.

Csitt csitt mi dal zeng
A lombokon fenn.
Kis madaraknak éneke
Oly nagy örömmel,
Kéjjel, gyönyörrel
Szól ez a füttyös szép zene.

Mi szép minden: e rózsabokor itt
Leheletével szinte mámorit,
S a pillangóknak tündértáborra
Kápráztatón rajzik ide s tova.
Ez itt gyeppamlag s ott egy kis patak,
Ez itt arany, kavics, rubin smaragd
Mi szép minden, csupán a szó kevés.
Köszöntlek élet! hajnal! ébredés!

Eva belépője.

Miként a napsugár
Akként születtem én,
Oly tiszta röppenéssel
Olyan könnyedén.

Csak gondolat vagyok,
De szívből ébredő:
Egy szívből ébredő szív,
A melynek neve: „nő.”

Vizjelzés.

1893. évi márczius hó 3-án reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, marosi vizállás és jégvastagság.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás centiméterekben	Jégvastagság
Branyicska	+ 4°	borult	+ 138	—
Soborsin	0			—
Radna	0	borult	+ 155	—
Arad	+ 8°	esős	+ 42	—
Makó	+ 9°	felhős	+ 162	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. márczius 3.

A m. kir. folyammérnök hivatal.

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 24 korona = 12 frt — kr.
Fél évre . . . . . 12 korona = 6 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 6 korona = 3 frt — kr.
Egy órára . . . . . 2 korona = 1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . . . . 28 korona — fillér = 14 frt — kr.
Fél évre . . . . . 14 korona — fillér = 7 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 7 korona — fillér = 3 frt 50 kr.
Egy órára . . . . . 2 korona 40 fillér = 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának („Aradi Nyomda-Társaság“) küldendő, ugyazinté ide utalando minden oly ügy, mely a lat anyagi részét illeti.

Mutatványokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság.“

H I R E K.

Márczius 4. Szombat. Róm. kath. naptár: Kázmér. — Protestáns naptár: Kázmér. — Izraelita naptár: Ki Thisza. — Görög-keleti naptár (február 20.): Leo püspök. — A nap két óra 36 perczkor, nyugszik 5 óra 48 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Márczius 4. Az arad-csanádi egyesült vasutak műhelyszemélyzetének táncmulatsága (Fehér Kereszt.)

Márczius 5. Az arad-hegylajai szőlőtelep szövetség közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi kamara.)

Márczius 5. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Márczius 8. Vároai közgyűlés délután 4 órakor.

Márczius 12. Az aradi polgári takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Márczius 12. Slavianski Nandina és énekkarának hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Márczius 15. Hazafias ünnepély a városházán délelőtt 1/10 órakor.

Márczius 18. Katonai lóvásár Aradon.

Márczius 19. Thomson Caesar hegedűművész és Kablig Róza énekesnő hangversenye (Fehér Kereszt.)

— A hivatalos lapból. A király Rakodczay Sándor dr horvát-szaloni hétszemélyes táblai úlnököt a zágrábi törvényszék elnökévé nevezte ki.

— Az aradi szerbek autonómiaja. Szánalmasan nevetséges módon bosszulták meg magukat tegnapelőtt az aradi szerb egyház község kebelében felburjánzott egyetlentlenségek, a melyek már annyira elvakították az egyházközség választmányát, hogy a saját sarkalatos joguknak, autonómiajuknak melőzésével egy politikai hatósággal, az aradi kihágási bírósággal akarták — nem lecsillapítani — hanem még jobban kiélesíteni a közöttük felmerült ellentéteket. Az eset, — mely az autonomikus vallásfelekezetek történetében páratlanul áll s nem hiszszük, hogy fog akadni párja, — a következő:

Az aradi szerb egyházközség választmánya tegnapelőtt délután ülést tartott Prodánovits Döme elnöklete alatt. Az ülésen felolvasták a szerb patriarcha azon átiratát, melylyel Tyoszyt János tanító és egyházközségi jegyzőt állásában véglegesen megerősíti. Erre a választmány új tagjai hevesen támadták meg a régi tagokat s kétségbevonván, hogy Tyoszyt — a ki ellen a kedélyek nagyon fel vannak zudulva — a közgyűlésből ajánlák a patriarchának, követelték az ide vonatkozó közgyűlési jegyzőkönyv s illetve határozat felolvasását s kiemelték a jegyző állásától való elmozdítását. Tyoszyt erre hevesen tiltakozott az illetéktelen elcsapatás ellen, megtagadta az őrizete alatt álló jegyzőkönyvek kiadását és távozott az ülésteremből. Ekkor esti 9 órakor Prodánovits Döme elnök megjelent a rendőrségnél s karhatalommal akarta elvételni a jegyzőtől az irattár kulcsait, a helyett, hogy önkormányzati jogokkal élve, a konsistoriumnál keresett volna orvoslást. Az elnök panaszát tegnap reggel vette jegyzőkönyvbe Nyáry Béla alkapitány kihágási bíró s miután a jegyzőt is kihallgatta, a panaszt elutasította s a karhatalom kiszolgáltatását illetékesség hiánya miatt megtagadta. A botrányos ügyben a választmány két nagy hibát követett el, a mennyiben először túllépte hatáskörét, mert a jegyzőt csak a konsistorium mozdíthatja el s nem a választmány, másodsor pedig fel akarta adni a magyarországi szerbek legsarkalatosabb jogát, az autonómiát, mely természeténél fogva is teljesen kizárja a politikai hatóságok illetékes beavatkozásának a lehetőségét. Tyoszyt az elmozdítás ellen felebbezést adott be a konsistoriumhoz. Az eset a választmányt legalább is nagyon furcsa színben tünteti fel s híre városszerte megbotránkozást s a szerbek közt pedig elkeseredést keltett.

— Fősorozás Aradon. A sorozó bizottság tegnap a 3-ik korosztálybeli aradi illetőségű hadköteleseket állította mérték alá. Az egész korosztályból 17 honvéd és 14 közöshadsergbe osztott hadköteles került ki. Ma az idegen illetőségűeket sorozzák.

— Még egyszer Ratiu. A tegnapi hivatalos lapban a következő, érdekes sorokat olvassuk: A kolozsvári ügyvédi kamara részéről ezennel közírt tetetik, hogy Ratiu János dr. tordai ügyvéd, a kamara területéről való elköltözése folytán, a kamara lajstromából kitöröltetett.

— A gyoroki csángók honosítása. A Bukovinából betelepített gyoroki csángók visszahonosítását a beköltözés idejében fenntartotta magának az osztrák császári kormány, most azonban — mint egy, Aradmegye alispánjához érkezett belügyminiszteri rendelet közli — kormányunk intervenciója folytán a csángók honosításába beleegyezett. Ennélfogva a gyoroki csángók már legközelebb leteszik a magyar állampolgáriesküvet Szathmáry Gyula alispán kezeibe, a ki a miniszteri rendelet értelmében őket ünnepélyesen visszahonosított magyar állampolgároknak fogja nyilvánítani.

— A muzeumbizottság ülése. A szabadságharczi ereklyemuzeum bizottsága tegnap délután 5 órakor saját helyiségében ülést tartott, melyen Várjassy Árpád elnöklete alatt jelen voltak: Sallay Béla dr, Fényes Dezső dr, Dömötör László és Lendvay Sándor. Az ülés megnyitása után Dömötör László olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, mit a bizottság tudomásul vett, illetőleg hitelesített. Léva y levelének tudomásul vétele után határozatba ment, hogy a szabadságharczi és ereklyemuzeum ünnepélyes megnyitása márczius 15-én fog végbemenni, ugyszintén az, hogy Léva ynak április hó 9-én történető leutazása alkalmából, midőn ő a muzeum megismerésére rándul le, a bizottság ünnepélyes fogadtatást rendez. Tudomásul szolgált a pénzügyi intézetekhez átiratok eredménye. A muzeum megnyitási ünnepélyének sorrendje a következő. A bizottság elnöke, Várjassy Árpád beszéd kíséretében átadja a muzeumot a Kölcsey-Egyesületnek, melynek nevében Sallay Béla dr fog szólni. Ezután a Kölcsey-dalkör éneklí a Hymnust. Este társasvacsorát rendeznek. — E program különben még végleges tárgyalás alá kerül a mai Kölcsey-választmányi ülésen.

— Községi tisztújítás. Galsán — mint ottani levelezőnk írja — f. hó 9-ére tüzték ki a községi tisztújítást. Két erős párt áll egymással szemben, — a jelenlegi bíró, Dirlea Péter és a tisztségre aspiráló Niska Juon pártja. A küzdelem előreláthatólag heves lesz, mert mindegyik párt bizik győzelmében, s ma még nem lehet tudni, melyiknek lesz többsége.

— Aradi hamvai és a püspök. Sokan voltak kíváncsiak arra, mint esett meg az a fordulat, hogy mégis bebocsájtották a szegény jó Aradit, a néhai aradvárosi szinigazgatót a szegedi római katolikus temetőbe, a családi sírboltjába, holott azt irtuk, hogy az ottani belvárosi parochiáról ellenzik a halottnak a kath. temetőbe való eltemetését. Hát az igaz volt, hogy onnét elleneztek azzal a kerrek határozattal, mikép református halottnak nincsen helye a r. kath. temetőben. S valószínű, hogy a jó öreg Aradi most is ott pihenne az oraviczai temető földjében, ha a kegyeletében megháborított családjának az jó gondolata nem támad, hogy elmegy a csanádi püspökhöz megtudni, vajjon az is oly véleményben van-e a keresztény halottak temetése iránt, mint a szeged-belvárosi parochia. Huszka Lajos, Aradi sógora, vasárnap járt Dessewfy Sándor, Csanádegyházmegye püspökénél Makón, ahol napokig tartózkodott. A püspök csodálkozását fejezte ki, hogy a kérdésnek elébe kellett kerülnie. Kijelentette, hogy nem talál semmi okot arra, hogy a keresztény ember hamvai rómkath. temetőben levő családi sírboltban elhelyeztessenek és megadta erre az engedélyt. Püspöki engedéllyel jutott tehát Aradi Gerő az ő hitvese mellé.

Tele van a keblem
Edes boldogsággal.
Miként a rózsabimbó
Mézszel, illattárral.

Szereltem, szereltem!
Ez a hivatásom.
Ölelni, csókolni,
Ez a tudományom.
Mert mást én nem tudok,
Csak boldogítani,
Szívemnek, lelkemnek
Mézét megosztani.

(Eszreveszi Ádámot, aki még az operáció után a gyepen hever.)

Eva: Ki lehet ez a szép gavallér?
Oh de mennyire intressant!
Habár nincs rajta semmi gallér,
Csodálatosan elegáns.

Adám: Ki lehet ez az uri dáma?
Asszony-e? özvegy? vagy leány?
Földi-e? avagy égből szálla?
Két csillagszemmel néz reám?

Eva: Mi herczig ábrázat!

Adám: Ez álomképázat!

Eva: Szeme ég, mint a parázs!

Adám: Csupa sikk, csupa varázs.

Eva: Oly dőlczeg mint a palma ő!

Adám: Tündéri szépség ez a nő!
Oh ez nem földi lélek!

Eva: Oly gyáva, szinte félek!

Adám: Ha szólok szertefoszlik,
Miként a kőd eloszlik,
S a légtelen elenyész.

Eva: Szeretném, hogyha szólna,
Egy kissé bátor volna,
Vagy inkább tulmerész.

Ketten: A kezdet oly nehéz.

A „feleség“-dal.

„Feleségem“, „feleségem“
Olyan édes ez nekem.
Te vagy a földkerekségen
Te vagy, te vagy mindenem.
Két szemedből rám ragyog
Üdvösségem csillaga.
Csillagszemű édes párom,
El ne omolj mint az álom,
El ne hagyj engem soha!

Feleségem! feleségem!
Te vagy nekem a világ.
Oh borulj rám, oh borulj rám
Szívemből nőtt szép virág.
Oh borulj rám, oh hajolj rám,
Tedd szivedet szívemre!
Hiszen édes feleségem,
Menyországom, mindenségem,
Egygyé vagyunk teremve!

— **Jókai jubileuma.** Komócsy József, a Pe-tőfi-társaság alelnöke, kétszáz meghívót küldött szét a következő tartalommal:

„Ebben az évben lesz 50 éve, hogy hazánk koszorús nagy költője: Jókai Mór első irodalmi munkájával a közönség előtt megjelent. A rendkívüli szellem e csodálatos pályafutása, mely fényvel nemcsak hazánkat, de az összes művelt világot betöltötte: arra ösztönöz minket, hogy aki annyi kincset adott nekünk egy félszázadon át, azt mi tiszteletünk és szeretetünk kincseivel vegyük körül. Rendezzünk nemzetünknek a legnagyobb író tiszteletére! Nem politikáról van itt szó, hanem egyik legnagyobb nemzeti büszkeségünk megünnepléséről, az egész nemzet hálájának nyilvánításáról egy nagy szellem iránt. Jókai Mór, a lángeszű költő, a nemzet vigasztalója, reményeink ébresztője, a nemzeti géniusz édes gyermeke: a miénk, a kicsinyeké és nagyoké egyaránt! Kell tehát, hogy öt mindannyian ünnepljük az ő csodával határos munkásságának jubileáris évfordulóján! Ez ünneplés mikéntjének megbeszélésére van szerencsém megjelenését kérni, az újjáruház társalgó termében f. hó 4-én délután 4 órára.”

— **Számok játéka.** A bazilika-sorsjegyek húzásánál a hétezeres szám erősen ismételte magát, elcsipvén a többek között a főnyereményt is. A véletlennel nem épen érdektelen játéka ez, annyival is inkább, mert vajmi ritkán történik meg. Ime itt beszélnek a számok. A 20,000 forintos főnyeremény a 7302. számú sorozatra esett. Az 500 frtos nyeremények egyike a 7524-dik sorozatnak jutott, míg a 7529-dik sorozat egyik száma 100 frtot biztosított magának. Ezzel azonban nem elégedett meg, kivéven a jussát a kisebb nyereményekből is, mert 7203, a 7578 és a 7990-dik sorozat az ötven forintos nyereményekből is vitt el, a mihez hozzájárul még a 7292, a 7424, a 7509, a 7523, 7626 és 7644-dik sorozat szám is 25—25 frt nyereménnyel. Végül a 7610. számú sorozat minden száma 6 forintot nyert. A hét ezres szám e nagy szereplése természetesen azt vont maga után, hogy a többi sorozatok kiestek a szerencse kegyéből. Az 1864-iki osztrák államsorsjegyek húzása alkalmával pedig — bár kisebb mértékben — a háromzres sorozatu sorsjegyeknek ütött be, azoknak adva a főnyereményt is, a mit a 3498. számú sorozat szerzett meg. A 3727-dik 10,000 frtot, a 3616 és 3792 sorozat pedig 5—5 ezer forintot nyert. Kisorozták továbbá a 3226, a 3348, a 3395, a 3538 és a 3833-dik számú sorozatokat.

— **A menyasszonyi ruha.** Mily egészen más idő járt akkor, mikor a szépséges Stefánia főhercegnő, nagy és igaz boldogságban égve, fölvette magára a drága menyasszonyi ruhát, mint jár most. Fiatalságának egész bája és örömeinek egész gazdag világa illett akkor ahhoz a menyasszonyi ruhához, a melyben Rudolf trónörökösrel az oltár elé lépett. Azok, akik szeretnek a jövőre gondolni és a kiknek fantáziájuk van, hogy elgondolták az időben, hogy mily rendkívül kellemes emléket képez majd később ez a menyasszonyi ruha, a boldogság teljes özönében is. Hogy a trónörökösné, később a királyné mennyire őrizt e ruhát, mely a boldogság első útján szerepelt. Nos hát nagyot, igen nagyot fordult a világ s mélységes katasztrófa következett be, váratlanul, meglepetésére az egész világnak. A trónörökösné özvegyi ruhát öltött magára s járt szomorúan bubánatos útján, a mely hosszúra nyult. A menyasszonyi ruha pedig talán érintetlenül feküdt a ruhatárban, nem annyira örömet okozva a visszaemlékezéseken át, mint könyvet. Ez a menyasszonyi ruha most kikerül az özvegy ruhatárból. Micsoda ruhák készülnek belőle s ama templomok tulajdonába megy, a melyek alapításában az özvegy trónörökösének része volt. Es talán majd akkor is ott fog szerepelni, a mikor és hol gyászmisét mondanak a tragikus halállal kimúlt királyfiért...

— **Kenyér helyett golyó.** Egy öreg községi tisztviselő tragédiájáról értesít levelezőnk. Sarkadon részvételt keltett Buzi István végrehajtó öngyilkossága, mert mint hátrahagyott szomorú leveleiből kitűnik, az élettől kinosan vált meg, de öregsége miatt elmoz-

ditották állásától s a kenyértelenség kétségbeejtette. Sarkadon 23 évig szolgált mint végrehajtó, utóbbi időben elgyöngült a szemé s különben is megrongált egészsége akadályozta a munka pontos elvégzésében. Három levelet hagyott hátra, az egyik „Halálom okainak bizonyos jeladásá"-ban így siránkozik: „Kenyér nélkül élni nem tudok. Felkérem a hatóságot, kiméljen meg a bonczkéstől, én jót kívánok mindenkinek, csak irigyemet pusztítsa el az Isten, az egyiptomi tiz csapással. De kívánom, hogy a Márki család minden sarjára áradjon az ég örök áldása. Te pedig jó feleség, ha már így történt, arra kérek, amit összeszerezünk, őrizd meg kiscsaládunk részére.” stb.

— **Az egyesült vasutak műhelyszemélyzetének a farsangból kiszorult tánczvigalma ma éjjel fog lefolyni a Fehér Kereszt nagytermében.** A tánczvigalmon, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánul, a „Szárnyaskerek dalkör” is közre fog működni Vagács Gusztáv karnagy vezetése alatt.

— **Felrobbantotta önmagát.** Reszetarits Ferencz ágfalvi lakos a soproni határban dinamittal fölrobbantotta önmagát. Testét az explozió darabokra tépte, s az egyes részek egymástól 15—20 lépésnyire hevertek. Reszetaritsot már a múlt hó 18-ika óta keresték, de sehol sem akadtak nyomára. Ugy látszik, hogy tegnapig a soproni határban bujdokolt, míg végre rászánta magát borzasztó tettére. Öngyilkosságának okát nem ismerik.

— **Ki akar tüzoltó lenni?** A városnál több fizetéses tüzoltói állás van üresedésben, melyekre jelentkezéseket Sarlot Domokos főkapitány fogad el.

— **Megégett cigány fiu.** Hajmeresztő szerencsétlenségről értesitenek Mezőtelegről. Sátoros cigányok táboroztak a város alatt és ősi szokás szerint nagy ürtüznél melengették a mesztelen cigány fiuk tagjaikat. Az anya, Varga Julis a megvedlett szélhárítót foldozhatta, ezalatt Lakatos József belehemperedett a tűzbe, mire a foldozató asszony kihuzta, szénné égett. Az asszony fájdalmát lényegesen fokozta az egyetlen vaklő eldöglése, miközben majd a gyermekre, majd az elhullott vén lóra vetette volna szemét — fájdalma a következőkben tört ki:

— Most már melyiket sajnáljam? a Józsit, a pecsenyét, vagy az öreg Abrahámet, ki huzza a kordét faluról-falura... És omlott sűrűn nehéz fájdalmának bőséges könyárja.

— **Szökés a börtönből.** A debreczeni ügyészség börtönből tegnap reggel megszökött Bumm János ismeretes gonosztevő, kit vasuti lopások miatt fogtak el, s különben már 5 évet töltött a szamosújvári fegyházban, Ujból 5 évre ítélték, de megfellebbezte az ügyét, mely most a táblánál van.

— **Tilos a hidon a sebes hajtás.** Sarlot Domokos főkapitány figyelmezteti a magánfogat és bérkocsi tulajdonosokat, hogy a kincstári Maroshidon való sebeshajtástól tartózkodjanak, és alárendeltjeiket a tilalom szem előtt tartására figyelmeztessék. A rendelet ellen vétőket szigorúan meg fogják büntetni.

— **A Högyes-intézet pacienseinek.** Lukács Béla a víziszennyban szenvedők szállítására vonatkozólag egy újabb rendeletet adott ki. A Högyes-intézet pacienseinek, mielőtt vonatra ülnek, jelentkezniük kell a vonatvezetőnél. A jegyvizsgálónak időnként föl kell keresni a pacienseit és figyelemmel kell kísérnie. Csak azon esetben kell külön kocsiba tenni, ha örvongés ütne ki rajta. A rendelet többi része a vasuti alkalmazottakra tartozik.

— **Megfagyott zergevadász.** Fogarasból írják a következő érdekes történetet: A fogarasmegyei üveggyárban foglalkozó három német munkás, habár már tilalmi időszakban is voltak, zergevadászatra rándult ki, természetesen vadászjegy nélkül az orvvadászok rendes szokása szerint, az alsó-visti havasokba. A nimródoknak a szerencse kedvezett is, úgy, hogy hárman három zergét ejtettek el. A vadászat befejeztével a zergéket cipelték magukkal, de utközben kimerültek s az egyik zsákmányát már nem bírta tovább vonszolni. Erre abban állapotok meg, hogy a két erősebbik saját két zergéjét beviszi a faluba s elgyöngült társuknak segítségére visszatérnek. Így is történt; de midőn a két vadásztárs a községből visszatért, hátrahagyott társukat már meg-

fagyva, élettelenül találták. Valószínű, hogy a német atyafiak bepálinkáztak, mert csakis így történhetett, hogy a megfagyott magán segíteni nem tudott. Fogarasmegyében négyszer annyi az orvvadász, mint a jogosultak s büntetések mégis vajmi ritkán fordulnak elő.

— **Pályázatok.** Postamesteri állás Galán 3. h. a. — A tordai magyar kir. adóhivatalnál VI. oszt. adótisztai állás 2 h. a. — A nagy-nyedi kir. országos teyintézetnél főfegyőri állás 4 h. a. — Az ipolysági kir. adóhivatalnál VI. oszt. adótisztai állás 2 h. a. — A gliai kir. adóhivatalnál, esetleg Zágrábmege területén lévő más kir. adóhivatalnál VI. oszt. adótisztai állás 3 h. a. — A fiumel magyar kir. fővámhivatalnál 4 II. osztályu ámtisztai állás 2 h. a. — A tatai kir. járásbírósnál segédszolgái állás 4 h. a.

Egyletek, Társulatok.

— **A Kölcsey-egyesület szombaton,** márczius hó 4-én délután 5 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart, melynek egyedüli tárgya a szabadságharzi ereklyemuseumnak az ez évi márczius 15-én való megnyitásának megbeszélése és ennek következtében hozandó határozat. Arad, 1893. márcz. 2. Szöllősi Károly, titkár.

— **Az aradi izr. jótékony egylet** rendes évi közgyűlését f. é. márczius hó 5-én d. e. 10 órakor az izr. hitközség gyűlés-termében tartja, melyre az egyleti tagok ezennel tiszteletteljesen meghívotnak. Arad, 1893. márcz 3-án. Lásztig Adolf, elnök.

Színház.

A színház műsora:

Márczius 4. (Szombat) Barna Izsó jutalomjátéka: Paradiosom, új operette; A rezervista álma, nagy zenemű; Fal tövében, vígjáték és Varáshagedű, operette.

Márczius 5. (Vasárnap) Délután Jani és Juczi, népszimű; este A böregér, operette.

Márczius 6. (Hétfő) Három pár cipő, életkép; Kézdy Juliska jutalomjátéka.

— **Barna Izsó jutalomjátéka.** Színházunk ügybuzgó karmesterének, Barna Izsónak lesz ma este jutalomjátéka. Korántsem óhajtottunk róla, s tehetségéről elfogultsággal itélni, de azt minden körülmények közt el kell ismernünk, hogy hivatásának odaadó szorgalommal, s igyekezettel felelt meg. Vezetése alatt volt lehetséges a népszínház ujdonságainak legfrissebbjeit minden vidéki színpadot megelőzőleg hallani. De nemcsak mint karmester, de mint zeneszerző részleggel elismerésünkre, mert e téren is jó hangzású nevet biztosított magának. Ma este egy új felbomlászó zenéjü operettjét, a Paradiosomot lesz alkalmunk meghallgatni, melynek szövegét Gárdonyi Géza, az ismert humorista írta, s melyről mai tárczáinkban hozunk ismertetést. Színre kerül még ez alkalomból A rezervista álma, zenemű, írta Hulka Odón, a Fal tövében vígjáték, s a Varáshagedű, operette. A közönség valószínűleg megtölti a házat, mert ezáltal csak megérdemelt jutalmát, kitüntetését adja meg a jeles karmesternek.

— **Az országos színészegyesület igazgatótanácsában az elnök:** Steiner József csak nem rég jelentette be, hogy a közgyűlésen lemondani szándékozik; példáját ugyilászik többen követik, mert legújabbban Kreosányi Ignác és Császár Imre tanácsstagok már tényleg benyújtották lemondásukat.

Törvénytörés.

— **A silingyiai kettős gyilkosság.** Érdekes végtárgyalás lesz ma — mint már jeleztük — az aradi törvénytörésnél. A silingyiai kettős gyilkosság ügyében tartja meg a törvénytörés büntető tanácsa a végtárgyalást, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánul. A tanács Zubor Gyula elnöke alatt Földes János és Köller János szavazóbírákból és Szalay Béla dr. jegyzőből alakult. A vádhatóságot Mészáros Tivadar alügyész, a védelmet Barabás Béla dr. fogja képviselni.

— **Drága sertések.** Régen történt Vadáson, hogy Makó Pál öt darab hirtőjtát Szabó Bálint megirigyelte és elhajtotta a nélkül, hogy a gazdával a vételárra nézve megegyezni

szükségesnek tartotta volna. A sertéseken jó pénzért tul adott s országszerte való köröztetése daczára sem szakította meg bujdosását, míg csak a csendőrség hozzá nem csatlakozott — utitársul. Így került S z a b ó Bálint tegnap az aradi törvényszék büntető tanácsa elé, mely 6 havi börtönrre ítélte. Szabó úgy találja, hogy drágák a sertések s apellál az ítélet ellen.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 3. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A képviselői fizetés fel- emelésének javaslatát N e m é n y i ismertette.

P o l o n y i nem szavazza meg a képviselőknek a fizetésemelést, míg előbb a tanítóként nem szabályozzák.

T i s z a István elismeri a képviselők meg nem felelő honorálását, de nem tartja időszerűnek most a fölemelést, mikor ezer más orvoslatban baj van az országban.

R e m e t e Géza közbekiált: Úgyis vissza fizetjük a választásoknál az országnak! (Derűtség.)

T i s z a István: Ez nagyon kétes argumentum. Arról van szó, hogy időszerű-e?

K á r o l y i Gábor: Hát mikor a miniszterek nyugdíját megszavazták 40 millió deficit mellett, időszerű volt?

T i s z a István kijelenti, hogy a fölemelést nem szavazza meg.

W e k e r l e, U g r o n és E ö t v ö s eltogadják a javaslatot.

P o d m a n i c z k y indítványozza, hogy a képviselői átalány 2400 frtban állapítsák meg.

E l f o g a d t á k.

K e m é n y János br. indítványozza, hogy ne veszítse el mandátumát az, kinek a fizetését lefoglalták.

Ez indítvány fölött majd csak holnap határoznak.

A püspökök.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) A püspökök konferenciájáról szóló híreket iszonyu vehementiával támadják s nem gondolják meg, hogy éppen ez az erélyes czáfolás árulja el őket. Bár a lapok jóhiszeműleg bele mennek a czáfolatokba, nyilvánvaló mindenki előtt, hogy azért az a téves összetűzés a szerdai konferencián mégis megtörtént. Vaszary tulságos paposkodása idézte föl a veszekedést s Meszlényi, meg Desseffy opposzióját. Most, hogy a meghasonlás kiszivárgott, természetesen mindent elkövetnek, hogy azt elsimítsák. Benn a püspöki konferencián már tényleg megtörtént a kibékülés és megállapodtak annyira, hogy a memorandumok aláírása, azoknak lényeges módosítása mellett, megtörténhetik. Desseffyék határozottan ahhoz kötötték aláírásukat, hogy a kormányhoz intézendő emlékirat általuk kifogásolt része megfelelően módosuljon. Tényleg ezeket a kitételeket megfelelően szelidítették. Ezenközben a konferencián kívül álló embereket, akik különben egyetértenek a püspökök magatartásával, maguknak a püspököknek állásfoglalása gondolkozóba ejti. Hátha mégis nem mivelnék okos dolgot, a mikor az ultramontán törekvéseknek elannyira vak eszközeiül vetik oda magukat? És már az is nagy előny, hogy ezek az emberek, akik egyáltalán nem szoktak gondolkozni, kezdenek gondolkozni.

A püspökök emlékirata.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.) A püspökök ma végleg megállapították és aláírták a királyhoz, pápához és a kormányhoz intézendő emlékiratokat. A kongrua-javaslatokat nem találták eléggé elkészítve, a fölött majd később tanácskoznak.

Képviselők a vízkárosultakért.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) V a d n a y Károly indítványára holnap a házban zárt ülés lesz, melyben a képviselők egy napidijukat felajánlják a gerjéni árvízkárosultaknak.

A honvédek érczkoszorúja.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) S c h l a u c h jelentékeny összeggel hozzájárult a honvédszobor (budai) érczkoszorújának költségeihez, C s á s z k a szintén, azonfelül a koszorut elhelyezése előtt megáldja.

Véres kardpárbaj.

Szeged, márcz. 3. (Saját tud. táv.) A csongrádi harczok remélhető befejezése-kép véres kardpárbaj volt K e l e m e n Béla dorozsmai főszolgabíró és K o v á c s József volt képviselő között. Rendkívül hevesen csaptak össze, úgy, hogy test testhez ért. K e l e m e n könnyen megsebesült a vállán és mellén, súlyosabban a karján. Kibékülés nem történt.

Románok a zsidók reczepeziója mellett.

N.-Szeben, márcz. 3. (Saját tud. táv.) Az oláhok a zsidók reczepeziója mellett foglaltak állást, minthogy azok is az egyenjogúságért küzdenek. De a polgári házas-ság és állami anyakönyvvezetés ellen tiltakoznak. Hódoló táviratot küldtek a királynak.

A magyar malomipar.

Bécs, márcz. 3. (Saját tud. távirata.) A Reichsrathban G e s s m a n n hevesen megtámadta a kormányt a magyar malomipar elterjedése miatt. B o q u e h e n miniszter azt felelte, hogy a szerződés értelmében mitsem tehet a magyar malomipar ellen, különben ez nagyon veszedelmessé válhatnék, mert a magyarok viszsza t o r l á s s a l élhetnek, amit például a cseh-szövöiparnak meg lehetne bannia.

Sztrájk.

Prága, márcz. 3. (Saját tud. távirata.) A reidhenbergi üveg munkások elhatározták, hogy beszüntetik a munkát.

Német-orsz kereskedelmi szerződés.

Berlin, márczius 3. (Saj tud távirata.) Félhivatalosan jelentik: A német-orsz kereskedelmi szerződés létrejötté valószínű. Az alapul szolgáló határozatok tekintetében nem forognak fenn nagy eltérések, több még kérdéses pontra nézve pedig az egyezkedés nem lesz nehéz.

Villamos világítás a szerb király proklamálásán.

Belgrád, márczius 3. (Saját tud. táv.) Hétfőn, S á n d o r király proklamálásán megnyitják a villamos világítást a király jeladására.

Tüntetés Gladstone ellen.

London, márcz. 3. (Saj. tud. távirata.) Belfastban nagy tüntetés volt G l a d s t o n e ellen. Elégették G l a d s t o n e és M o r l e k é p e i t. Elhatározták, hogy nem engedelmesskednek a dublini parlamentnek.

Belfast márczius 3. (Saj. tud. táv.) G l a d s t o n e arczképét a tüntetők elégették. A népgyűlés kimondta, hogy a dublini parlamentnek nem engedelmesskednek, és a d ó t n e m f i z e t n e k

A Panama-botrány.

Páris, márcz. 3. (Saját tud. táv.) A „Gaulois” közlésezi Fontane kihallgatását Franqueville bíró előtt, melyben elmondja, hogy Herz miként követett el pénzzsarolásokat frankfurti utazásánál, a mennyiben folytonosan fenyegető táviratokat intézett Fontanehoz, ha nem elégitik ki.

Ajándék a pápának.

Róma, márczius 3. (Saját tud. táv.) A pápa szolgálatában álló világi férfiak pompás kelyhet nvujtottak át a pápának jubileuma alkalmából.

Egy czilinder miatt.

Milanó, márczius 8. (Saját tud. táv.) Egy marquis párbajra hívta legjobb barátját, a ki czilinderét beverte. A barát a marquist megölte. Az eset óriási feltűnést keltett.

Közgazdaság.

Aradi pénzüzetek forgalmi kimutatásai.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár forgalmi kimutatása 1893. feb. haváról.

I. Betételek.

Álladék mult hó végén .. .. frt	3.092.549.58
Betételek folyó hóban	235.880.69
Összesen frt	3.328.430.22
Visszafizetések folyó hóban	214.799.86
Álladék folyó hó végén .. .. frt	3.113.630.36

II. Leszámitóls.

Váltótárca-álladék mult hó végén frt	2.185.133.86
Leszámitolt váltók folyó hóban	561.265.02
Összesen frt	2.746.398.88
Bejárt váltók folyó hóban	613.587.53
Váltótárca-álladék folyó. hó végén fr	2.132.811.35

III. Előlegezések kézi zálogokra.

Álladék mult hó végén .. .. frt	1.988.321.28
Előlegezetett folyó hóban	496.847.77
Összesen frt	2.485.169.05
Bejárt előlegek folyó hóban	439.251.87
Álladék folyó hó végén .. .. frt	2.045.914.18

IV. Jelzálogos kölcsönök.

Álladék mult hó végén .. .. frt	731.968.23
Előlegezetett folyó hóban	22.880.—
Összesen frt	754.848.23
Törlesztetett folyó hóban	15.913.—
Álladék folyó hó végén .. .. frt	736.935.23

V. Pénztárforgalom.

Álladék mult hó végén .. .. frt	36.889.71
Bevételek folyó hóban	1.324.872.77
Összesen frt	1.361.712.48
Kiadások folyó hóban	1.324.831.50
Pénztári álladék folyó hó végén .. frt	37.030.98

Arad, 1893. feb. 28-án.

Az Igazgatóság.

Az aradi polg. takarékpénztár-részv.-társ. forgalmi kimutatása 1893. feb. hórol.

Takarékpénztári betételek.

Álladék mult hó végén .. . . . . frt	1.509.938.70
Betétel folyó hóban	251.121.66
Összesen frt	1.761.058.36
Visszafizetés ugyanezen idő alatt .. .	90.255.61
Álladék folyó hó végén .. . . . . frt	1.670.802.75

Folyó számla betételek.

Beizetés mult hó végéig .. . . . . frt	206.015.29
„ folyó hóban	21.419.56
Összesen frt	230.434.85
Visszafizetések e hó folyamán .. . . . frt	73.603.09
Összes takarékbetét	156.831.76

Kötelező takarékpénztári betételek:

Álladék m. hó végéig	frt	2,932.28
Betétel folyó hóban	frt	166.—
Összesen		frt 3098.28
Visszafizetések f. hó folyamán	frt	51.09
Álladék f. hó végén	frt	3047.14
Összes betéti álladék		frt 1,830,681.66

Záloglevelek:

Álladék január 1-én 5%	frt	500,500.—
" " " " 5 1/2%	frt	372,300.—
Összesen		frt 872,800.—
Jan. és febr. hóban kib. 5%	frt	166,000.—
" " " " " 5 1/2%	frt	60,000.—
Összesen		frt 226,000.—
Álladék február végén 5%	frt	666,500.—
" " " " " 5 1/2%	frt	432,300.—
Összesen		frt 1,098,800.—

Váltószámítolás.

Tárcaálladék mult hó végén	frt	796,295.40
Leszámított folyó hóban	frt	224,082.63
Összesen		frt 1,020,378.03
Beváltott és visszszámított ugyan- ezen idő alatt	frt	171,540.09
Tárcaálladék folyó hó végén	frt	848,837.94

Előlegek értékpapírokra:

Álladék mult hó végén	frt	410,854.15
Uj előlegek folyó hóban	frt	44,613.14
Összesen		frt 455,467.29
Visszafizetés ugyanezen időszakban	frt	12,399.48
Álladék folyó hó végén	frt	443,067.81

Jelzálog-kölcsönök:

Álladék mult hó végén	frt	1,012,169.66
Engedélyezett és kifizetve f. hóban	frt	184,360.—
Összesen		frt 1,196,529.66
Visszafizetés ugyanezen időszakban	frt	25,034.—
Álladék folyó hó végén	frt	1,171,495.66

Pénzforgalom:

Álladék mult hó végén	frt	16,785.63
Bevételek folyó hóban	frt	848,175.58
Összesen		frt 864,961.21
Kifizetettek ugyanezen időszakban	frt	852,100.29
Készlet folyó hó végén	frt	12,810.92

Arad, 1893. feb. hó 1-én.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

— Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1893. évi márcz. hó 2. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban) 51—52 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 51—52 krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgon felüli súlyban) 56—56.5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klg. súlyban) 54—54.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 klg. terjedő súlyban) 51—52 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 51—52 krig. Közép (pkint 220—280 klg. súlyban) 51—52 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 50—51 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgon felüli súlyban) 51—52 krig. — Közép (pkint 220—260 klg. súlyban) 51—52 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 50—51 krig. Sertésleltetés: 1893. február hó 28-án volt készlet 105,978 darab 1893. márcz. 1-én felhajtott: 2903 db. 1893. márcz. 1-én elszállított 666 db. 1893. márcz. 3-án maradt készletben 108,215 db. — A hizott sertés üzletirányzata: csendes.

Szeszület.

— Márczius 3. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 50.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % be'érve 35 frt fogyasztási adót.

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: Perfall Antal br.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: —

[34] Madzsar Gusztáv.

Büa nélkül? Hát nem a legaljasabb büa volna ez, amelyet csak gondolni lehet? — Nem, ez lehetetlen! Már régen átszolgáltatta ő a pénzt, természetesen személyesen, azt nem mulasztotta el, bizonyosan jutott neki is belőle valami, csengő köszönet nélkül nem eresztik el az ilyen követet. A büszke Betty bizonyosan nem, valóban köszönettel is tartozik neki érte, annak a hü, kék szemű szép embernek. Látta, hogyan lép elébe, hogy adja át a csomagot — „üdvözetet hozok Smidt Henritől, bocsánatot kér, meghalt a gazember.” Ő minderre nem hallgat, csak a küldöttet

látja, megszorítja a kezét, nevet és sir örömeiben — hogyan köszönjem meg önnek? — Hogyan? Azt kérde szép Betty? A szép ember ég a vágytól és a reménytől. Ő, ez rettenetes, elzárom örökre magamtól az utat és másat küldök s a leghathatósabb fegyverekkel szerelem fel — —

Kinos éjszaka volt ez lenn a hajószobában, megvilágítva az ördögös villámoktól, melyek fakó világukat borzasztó jelenetekre vetették.

Másnap reggel Smidt Henry el volt határozva, hogy nem véteti észre környezetével szellemi gyógyulását. Ez által megszabadult a kinos kérdezősködésektől: hiszen még mindig gyilkos volt, a kinek menekülni kellett, azt nem szabad volt elfelejtenie, ha üldöznék, talán valahogy tudomásra jutott a „Columbiára” való felszállása s akkor azt hiszik, hogy ő is ott veszett.

A bizonyosság, hogy Betty megkapta a pénzt és hogy ez által legalább megszabadult a sötét gyanútól, megerősödött benne.

Bizonyosan valahová a szárazföldre menekült az az ember; ha uszási tudományában és a szárazföld közelségében nem bizott volna, nem hagyta volna el a körülményekhez képest biztos helyet. Más ocsmány gondolatai miatt Smidt maga is szégyelte magát — de az a nyugtalanító utolsó kép megmaradt lelkében a hálával telt Betty a szép küldött előtt! A féltékenység marta szívet.

Százszor is elmondta: És ha úgy volna, ha hálából hozzá ment volna? Nekem úgy is elveszett. Az, hogy ennek maga volt a közvetett oka, nem hagyott neki nyugtot.

A kapitány haragudott, hogy a hajó neve eszébe nem jutott, sőt még azon társaságé sem, melyé a hajó volt; követelte volna a társaságtól a szerencsétlenül járt ember vitelbérét s bizonyára meg is kapta volna. — De ha Smidt megmondja a társulat nevét, megtudják a hajóját is, mely abban az időben elveszet, és az veszélyes lehetett volna.

Liverpoolban a tengeri törvényszék előtt is, a hová négy heti kedvező utazás után érkeztek, megtartotta rendszerét, daczára a kétkedő arczoknak. Gyanították, hogy a „Columbia” utasa volt, melynek elsüllyedését már jelentették, de nem állíthatták határozottan; mert épen a kérdéses időben különféle hajótörés fordult elő. Így érkezett meg mindenétől megfosztva angol földre. Jövőjére az utazás alatt keveset gondolt, ez a kérdés teljesen hátterbe szorult azok mellett, melyek lelkét eltöltötték; de most annál erősebben tolt az előtérbe. Az ilyen kikötő városban, mint Liverpool, legalább érdeklődtek a hajótörött iránt s e tekintetben bizonyítványt is kapott a kapitánytól. Ezt felhasználta s bejutott egy hajószereelő irodájába. Fialat korában jó nevelésben részesült, de a rossz viszonyok Crosby-Ranchra vetették.

Uj tevékenysége a kikötőhöz lánczolták, társasága a hajós nép volt; ő előtte itt nem játszott szerepet az ó- és új-világ között levő háromezer mértföld távolság, folytonos összeköttetésben maradt oda áttal, mint valami szomszédos országgal. Ennek az lett a következménye, hogy sebei sohasem gyógyultak be, hanem mindig újból felszakadtak és lelkiismerete sohasem nyugodott meg. A képzetársulás, a mely a vitorlás hajó árbóczkosarán teljes szellemi erejéhez juttatta, most veszélyessé vált reá nézve. Hallott a „Columbia” elsüllyedéséről, csak egy csolnak menekült meg a kapitánnyal, a többiek sorsáról nem tudtak semmit, tehát az ő emberéről sem; ez ugyan még nem volt bizonyíték, de mégis ujonnan nyugtalanította.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

D. P. (Berzova.) Mindhárom sorsolási jegyzéket megtalálja tegnapi számunkban. Ha az ön sorsjegye nincs az ott felsoroltak közt, szívesen utána nézünk, ha levelezőlapon értesít — V. L. (Nagyvárad). Mihez tartás végett kérjük sorait. — Philharmonia-egyesület (Arad.) A meghívást ma reggel kaptuk meg a postán s így már nem tehetjük közzé. Az értesítéseket gyorsabban kérjük beküldeni. — J. G. (Budapest.) Ismertetni fogjuk. — H. J. (Nagybecskerek.) Alkalmilag, szintén. — Tele van . . . (Arad.) A jövő hét valamelyik napján. — Dóri (Arad.) Ez sem üti meg a közölhetőség mértékét. Azonfelül tulságosan hosszú. Az ismertetést köszönjük, jön.

Aradvárosi

Évadbérlet
150. szám.

színház.

Havibérlet
szünet.

Szombaton, 1893. évi márczius hó 4-én:

BARNÁ IZSÓ karmester jutalomjátékául

A paradicsom.

Vig operette 1 felvonásban. Irta: Gárdonyi. Zenéjét: Barna Izso.

SZEMÉLYEK:

Ádám . . . . . Gergely.
Éva . . . . . Somlóné.
Mihály, menyei rendőr . . . . . Sziklai.
Gábor, arkaugyal . . . . . Márkus I.

Az operettet megelőzi:

A varázshegedű.

Operette 1 felvonásban. Irta: Korman. Zenéjét szerző: Offenbach J.

SZEMÉLYEK:

Mathieu, öreg hegedűs . . . . . Csátár.
Georgette, keresztleánya . . . . . Margó Z.
Antal, fiatal kertészlegény . . . . . Kéz-i J.

EZT KÖVETI:

A rezervista álma.

Nagy katonai zenekép. Irta: Ziehrer C. M. Előadja a teljes zenekar, Hulka Ede karmester vezénylete alatt.

A zenekép után:

Faltövében.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Nojác Emil. Fordította: Hami Ferencz.

SZEMÉLYEK:

Triasztán . . . . . Góth.
Gabriella . . . . . Tárnoki G.
Egy kertész . . . . . Takács.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Márczius 3. —

Vass szálloda: Gáll Sándor birtokos, Pécska. Fischer Jakab kereskedő, Buttyin.

Arany Kulcs szálloda: Czovek József pénzügyi fővizsgáló, Facset. Gyulai Géza felügyelő, M.-Illye. Hircz Emánuel birtokos, Kresztaménes. Laposztján József kereskedő, Pankota. Belle Sebastian lőügynök, Temesvár.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Nyiltér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsonöket nyujt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6 1/2% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

87 10—10

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alólirt igazgatósága az 1893. év folyamán összegyűlő és nélkülözhetővé váló különböző ócska anyagokat (sínek és fémművek kivételével) értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet. Az átengedett anyagok átvétele és eltávolítása tekintetében az alább idézett feltételek irányadók, de a folyó évi november végéig összegyűlendő anyagok feltétel nélkül december hó 25-ike előtt, a december hóban összegyűlendő pedig a következő év január hó 25-ig átveendő s eltávolítandók.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályához (VI. Andrassy-ut 73. II. em. 43. ajtó) a következő címzéssel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére 15,201/93 számhoz” 1893. márczius hó 10-ik napjának déli 12 óráig benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőnek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 129,381/91 szám alatt fennálló feltételeinket, melyeket aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányként 15 krral megszerezhetők. Az ócska anyagok részletes kimutatása anyag és leltár beszerzési szakosztályunkban kapható.

Bánatpénz képen a megvenni szándékolt mennyiség és az ezért felajánlott egység ár szerint kiszámított értékösszeg 5°/₁₀₀-a az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő.

Bánatpénz vagy a fentidézett aláirt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve beérkező ajánlatok vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, valamint pótajánlatok figyelembe vételnie nem fognak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, azon m. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az ócska anyagokat átvenni kívánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendő.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő cég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad ezt: tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmenyiségre szólhatnak, de a m. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azon jogot hogy tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt tekintett nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1893. január hóban.

Az igazgatóság.

115. 3—3.

171602.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapesti északi főműhely telepen lévő munkásvendéglőnek és vendéglői lakásnak f. 1893. évi május hó 1-től számitandó három évre leendő bérbeadására ezenel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az említett műhelyi telepen körülbelül 1400 munkás dolgozik, és a vendéglő helyiségek a szükséges berendezési tárgyakkal a m. kir. államvasutak igazgatósága által vannak berendezve.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a vendéglő bérlője által az északi főműhely munkásainak, a kiszolgáltatót ételek és italok fejében az északi főműhelyfőnökség utalványozása alapján nyújtott hitelnek megfelelő összeget, — mely azonban munkásonként és félhavonként 5 frtnál nagyobb összegre nem rughat, — az érvényben levő szabályzatok szerint a munkások keresetéből a bérlő részére minden hó 1-én és 15-én hivatalból levonhatja.

A feltételek, melyek mellett az említett helyiségek bére adatnak, a pályázati határidőig naponkint az igazgatóság műhelyi szakosztálya-

ban (Andrassy-út 75. sz. III. em. 8.) és a m. kir. budapesti északi főműhely főnökségénél (kőbányai út) ingyen átvehető, vagy ugyanezen helyekről posta útján is megszerezhetők.

Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat a 171602/92 számhoz az északi főműhelyi vendéglő bérbevétele” 1893. évi márczius hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának műhelyi szakosztályában átadandók, vagy oda posta útján megküldendők. Az ajánlatokhoz ajánlattevő a feltételek egy példányát kellően kitöltve tartozik csatolni. A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemzése mellett irandók alá akként, hogy ajánlattevő aláírása előtt azt is kijelentse, miszerint a feltételeket mindenkben elfogadja.

Bánatpénzkepen 500 frt készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1893. évi márczius hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban ennek megtörténte megemlítendő, de a letéti jegy nem csatolandó.

Nem kellően kiállított ajánlatok, vagy olyanok, melyek a kitűzött határidő lejártá után érkeznek, vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1893. február 3.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége

1401 | 893. sz.

63 3—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szerencs állomásán, az 1893. évi július hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számitott három évi időtartamra leendő bérléte iránt, azaz 1896. évi július hó 1-ső napjáig, ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szerencs állomásán lévő vendéglői üzletére 1401. számhoz” ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok, az 1893. évi április hó 15-ik napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján térítí vevény mellett — nyujtandók be. Bánatpénz fejében pedig 100 frt, azaz száz o. é. forint készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban, a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Miskolczon az 1893. évi április hó 14-ik napja déli 12 óráig leteendő.

A vendéglő bérlétere vonatkozó feltételek, a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vételnie nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1893. január 18-án.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége.

1474. sz.

117 3—3

Pályázati hirdetmény

sósav, horganyhulladék és talpjelzőszerek szállítására.

A nagyváradi talpfatelítő telep részére 1893. évi Márczius hó 20-tól 1893. évi Szeptember hó végéig.

1930 g (100 kgm.) sósavra
194 ezer darab horgonyzott talpfajelzőszegre és

480 g (100 kgm.) horganyhulladékra
lévén szükség, ezen mennyiségek szállításának biztosítása céljából ezenel nyilvános pályázat hirdettetik

Szállító köteles ha kívánatik a neki átengedett mennyiség 25 százalékaival többet is az

ajánlati egység arral szállítani, mely kívánalomról azonban szállító az üzletvezetőség által még Junius hó vége előtt fog értesítettetni.

A szállítás a magyar kir. államvasutak részére érvényben levő 128381 | 91 sz. alatt kiadott általános anyag szállítási feltételek és a jelen kiírás alkalmával 1474. sz. a. szerkesztett pályázati feltételek szerint eszközöndő.

A fentemlített szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél naponta megtekinthetők, vagy posta útján a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatványtároltól 25 kr. vételár lefizetése mellett megszerezhetők.

Ajánlati minták és az 1474 | 93. számú pályázati feltételek a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél díjmentesen kaphatók vagy onnan posta útján kérhetők.

Mindegyik ajánlattevőtől feltételeztetik, hogy a fennebb említett feltételeket ismeri, és azokat egész terjedelmében elfogadja. Az ajánlati mintán a szállítandó anyagok gyártási helye kitüntetendő. Az egészségi ár az ajánlati mintán látható egység szerint minden anyagnál külön-külön számokkal és betűkkel kiteendő. Az 50 krajczáros magyar bélyeggel ellátott és bepecsételt ajánlatok következő külzimmal:

„Magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Kolozsvártt.”

„Ajánlat talpfatelítő anyagok szállítására 1474 | 93 számhoz.”

1893 évi Márczius hó 15-én délelőtti 11 óráig a kolozsvári üzletvezetőség anyag és leltár beszerzés osztályához benyujtandók vagy posta útján beküldendők. Bánatpénz: gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban f. évi Márczius hó 14-dikén déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Az ajánlatot az egyes anyagok egész kiírt mennyiségére vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A magyar kir. államvasutak részére határozottan fentartatik a jog, hogy az ajánlatok közt minden tekintet nélkül az árra és feltételekre szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállítását is átengedhesse az esetben, ha az ajánlat világosan nem az egész mennyiség szállításának elnyerése s kikötése mellett tételt és végre, hogy a cél elérésére bármily más irányu intézkedést is tehessen.

Egyidejűleg fentartja magának az üzletvezetőség azon jogot is, hogy addig is mig az ajánlatok fölött döntőleg határozná, egyes ajánlatoknál az ajánlati árak mellett megrendeléseket tehessen.

Az illető ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetnek anélkül, hogy ebből folyólag valamely szállításnak végleges átengedését követelhetnének.

Kolozsvár, 1893 évi február hóban.

Az üzletvezetőség.

178528 sz

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Oszt.-magyar és nyugot-magyar osztrák vasuti kötelék.

(Dijszámítás Ó-Buda-filutorigát állomással való forgalomban.)

1893-ik évi február hó 1-től kezdve az egyrészt Ó-Buda filatorigát állomás más részt az osztrák-magyar vasuti kötelék dijszabás 1892. évi Augustus 1-től érvényes III. rész 1 füzetében (gabona dijszabás) és a nyugot magyar osztr. vasuti kötelék dijszabás 1891. évi január hó 1-től érvényes II. rész 4 füzetében (osztály-áru dijszabás Bécscevaló forgalomban) foglalt osztr. állomásokkal való forgalomban az ezen dijszabásokban Budapest-déli vasut állomásra nézve fennálló díjtételek nyernek alkalmazást.

Egyidejűleg a vasuti és közlekedési közlöny 1892-ik évi szeptember hó 4-én kelt 107-ik számában foglalt 119124 C I. alatti hirdetmény határozmányai a fent megnevezett viszonylatokat illetőleg hatályon kívül helyeztetnek.

Budapest, 1893. Január hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

66. 3—2.

Andrényi Kálmán irodájában

egy

irodatiszt

valamint egy

fizetéses gyakornok

azonnali felvételre kerestetik.

Írásbeli ajánlatok magyar és német nyelven személyesen benyújtandók.

2729 | 893. kh.

161 I—3

Hirdetmény.

A magán fogat és bérkocsitulajdonosokat felhívom, hogy a kincstári Maroshidon való sebeshajtástól tartózkodjanak, alárendeltjeiket a fennálló tilalom megfigyelésére figyelmeztessék, mivel sebeshajtás esetére az 1890. évi I. t.-cz. 108. §-a fog alkalmazásba vétetni.

Arad, 1893. márczius 3-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestőszert. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májfoltok eltűnésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis téglő 70 kr. és egy nagy téglő 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és 12 frt.

Ménesi aszúbor Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin és vasoxydtartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga színben. Egy ki 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafényvel. Hat percig ég, 1 drb 60 kr. 12 percig ég, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig ég, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy téglő ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szer. Mindenfélétől eredő rheumás és oszós fájalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenfélétől eredő köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Minden gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra megbízásunk elfogadtnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

„Nincs többé fejfájás!“

D. GÖTZ

Migraine-pora

huszonöt év óta egyoldalu, ideges, rheuma-szerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít. Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

98 Baross Gáborné ő excellentiája feltűnő eredményt használta. — 1 doboz ára használati utasítással 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. — Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf“-hoz címzett gyógyszer-tárában, továbbá Török Józsefnél, király-utca 12. Budapest. 100 b=10
Raktár Aradon: Schäffer Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál.
Postal megrendelések pontosan eszközöltetnek

Eladó

eper (szeder) fák.

Kiültetni valók mintegy

2000 darab

2—5 centimeter vastagok, alólírt bánhegyesi pusztáján kaphatók.

Bővebbet a tulajdonosnál Aradon, Fábán-utca 6-ik szám.

Korbuly György.

124 7—6

KWIZDA-féle

Köszvényfolyadék

évek óta a legkitűnőbbnek bizonyult szer a köszvény, csuz és idegbántalmak

ellen, jelesen bizonyult továbbá a ficzomodások, az izmok és idegek feszessége, véraláfutások zuzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá a helyi görcsök (lábikragörös), idegfájdalmak a hosszabb ideig tartó bekötések által szárazított daganatok ellen; főként pedig nagyobb fáradtságok és gyakorlatok előtti és utáni erősödésre stb. valamint aggkorban beállott erőtlenedésnél.

Ára egy üvegnek 1 frt. osztr. ért. Kaphato: 3. 5—12

RING LAJOS

„Angyalhoz“ címzett gyógyszertárban Aradon, Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

16367 | 892.

146 1—3

Hirdetmény.

A nagym. mk. földmívelésügyi Miniszterium 31060/892. sz. a. a forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában a következő rendeletet bocsájította ki.

1.) Kettőnél több borjut, juhot, bárányt kecskét, malacot, s a kisebb szárnyasokból négy párnál többet össze kötött lábakkal akár köz, akár magán fogyasztót, illetőleg használat céljából szállítani, vagy vinni, s mindezen állatokat tkintet nélkül a mennyiségre ily állapotban bármi célra tartani tilos.

A marhavására vitt borjuk, és bárányok lábai azonban azon idő alatt még a vásár tart, s a mérlegelés eszközöltetik legalább 5 cm. szélességű hevederrel összekötötték, mely állapotban az állatok mindenkor szálmára fektetendők. Libák, pulykák, s nagyobb szárnyas állatok, össze kötött lábakkal egyáltalában nem szállíthatók, — s azok házálás esetében csakis honalj alatt vihetők. Halakat kereszttül fűzve szállítani, vinni vagy tartani tilos.

2.) Az 1 §-ban meghatározott mennyiségen

felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malacok csak is fedett, s oly kocskiban szállíthatók, hogy az állatok a kocskiban állhassanak. — E célból a kocsinak szilárd fenékekkel kell birnia, és sem ezen sem a kocsi oldalainak alsó részén nyílásnak vagy hézagoknak lenni nem szabad; Az oldalak felső részén 2/3 rész szélességben a deszkák, illetőleg a léczek között hézagok hagyandók, hogy az állatot kívülről látni lehessen, és a kocsi levegő járhasa át.

3.) Bárminemű szárnyas állatot az 1 §-ban meghatározott mennyiségen felül csak ketreczes vagy fonott kocskon, illetőleg ketreczekben vagy kosarakban szállíthatók. E ketreczeknek ugy kell készítenie lenniük, hogy az állatok kívülről jól láthatók és megkülönböztethetők legyenek.

4.) Az állatok megfelelő etetéséről, és itatásáról az eladó, vagy szállító illetőleg a tulajdonos gondoskodni tartozik

5.) Ezen rendelet határozományaiban ülköző eseményeket, és mulasztásokat az 1879 évi XI. t. cz. alapján a rendelet kihágásnak minősíti, mely kihágásnak elkövetői, a mennyiben cselekményük, illetőleg mulasztások, más fenálló törvények szigorubb határozománya alá nem esnek, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6.) Jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések a város állategészségügyi alapjára, illetve állattenyésztésre fordítandók.

Aradon 1893. február 27.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

3210 | 893.

152 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 4152 | 893. sz. körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az észak-német Hayden és hamburg-amerikai hajózási részvénytársaságon kívül a belga és német-alföldi vonalak társaságai is elhatározták, hogy az E. A. Egyesült államok által a bevándorlás ellen görditett akadályokkal szemben f. évi január 1-től kezdve a nevezett államokba csakis I. és II. osztályu utasokat szállítanak, a fedélközöni szállítást tehát melyet eddig majdnem kizárólag a kivándorlók vettek igénybe, beszüntetik.

Arad, 1893. február hó 25-én.

A városi tanács.

7092 | 93. sz.

M. kir államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutaknál rendszerített hivatalnoki állások keretében több műszaki, nevezetesen pályafentartási mérnöki állás üresedésben lévén, ezen állások betölthetése céljából nyilvános pályázatot hirdetünk s felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy az alább jelzett feltételek szerint kellőleg felszerelt folyamodványaikat legkésőbb 1893. évi márczius hó 20-ig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának titkárságához Budapest VI. kerület Andrassy ut 75. szám első emelet nyújtásák be.

Később beérkezendő folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A pályázó kimutatni tartozik hogy:

1.) magyar honpolgár s a magyar nyelvet tökéletesen birja.

2.) 35 évnél nem idősebb;

3.) ép és egészséges testalkattal bir, mely körülmény pályaeorvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

4.) erkölcsi tekintetben fedhetlen életű;

5.) vagyoniilag rendezett;

6.) a budapesti, vagy valamely külföldi műegyetemen tanulmányait sikerrel befejezte s a budapesti kir. műegyetemen mérnöki oklevelet nyert illetőleg, hogy külföldön nyert mérnöki oklevele a budapesti műegyetemen szabályszerűleg honosítottat.

Kivételesen pályázhatnak oly műegyetemet végzett halgatók is, kik az oklevelet még meg nem honosították, de annak egy év alatti megszerzésére, illetőleg honosittatására kötelezettséget vállalnak.

A sajtókezüleg írott folyamodványok, a felsorolt minősítéseket igazoló eredeti, vagy hitelesített okmányokkal felszerelendők.

Budapest 1893. február hóban.

Az igazgatóság.